

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики

06 червня 2022 р. № 146

(зі змінами, затвердженими
наказами Державної служби
статистики

02 листопада 2022 р. № 268,
30 грудня 2022 р. № 460)

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ПРОДАЖ І ЗАПАСИ ТОВАРІВ У ТОРГОВІЙ МЕРЕЖІ"**

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту короткотермінової статистики апарату Держстату Петренко І. С.

Методологічні положення державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів у торговій мережі" (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень, правил і методів проведення цього державного статистичного спостереження.

Ці Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Методологічні положення підготовлені фахівцями департаменту короткотермінової статистики Держстату.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протокол від 03 травня 2022 року № КПУМ/10-22). Зміни до Методологічних положень схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протоколи від 02 вересня 2022 року № КПУМ/20-22, від 09 грудня 2022 року № КПУМ/30-22).

Держстат
вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601
<http://www.ukrstat.gov.ua>
телефони: (044) 287-24-22, 287-50-55
адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Вступ	5
II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються.....	5
III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження.....	7
IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження.....	8
V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається...	9
VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження	11
VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних статистичного спостереження.....	12
VIII. Поширення результатів статистичного спостереження.....	13
IX. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження.....	14
X. Особливості проведення статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні).....	15
Додатки:	
Додаток 1. Показники, що поширюються за результатами статистичного спостереження.....	18
Додаток 2. Опис інформації у формі ДСС № 1-торг (місячна) "Звіт про товарооборот торгової мережі"	20
Додаток 3. Опис інформації у формі ДСС № 3-торг (квартальна) "Звіт про продаж і запаси товарів у торговій мережі".....	21
Список використаних джерел.....	22

Скорочення та умовні позначення

Держстат	– Державна служба статистики України;
ДСС, статистичне спостереження	– державне статистичне спостереження;
ЄС	– Європейський Союз;
КАТОТТГ	– Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад;
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
КІСЕ	– Класифікація інституційних секторів економіки України;
КОПФГ	– Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
НТВТ	– Номенклатура товарів внутрішньої торгівлі;
ПДВ	– податок на додану вартість;
РСО	– Реєстр статистичних одиниць;
СРП	– Статистичний реєстр підприємств;
<i>T</i>	– рік, у якому формуються сукупності одиниць державного статистичного спостереження;
<i>T+1</i>	– звітний рік, для якого формуються сукупності одиниць державного статистичного спостереження;
<i>T-1</i>	– рік, що передує року, у якому формуються сукупності одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД	– територіальні органи Держстату;
ФОП	– фізичні особи-підприємці;
форма № 1-торг (місячна)	– форма № 1-торг (місячна) "Звіт про товарооборот торгової мережі";
форма № 3-торг (квартальна)	– форма № 3-торг (квартальна) "Звіт про продаж і запаси товарів у торговій мережі".

I. Вступ

1. Метою проведення ДСС "Продаж і запаси товарів у торговій мережі" є формування статистичної інформації щодо роздрібного продажу товарів підприємствами роздрібною торгівлі для інформаційного забезпечення аналізу розвитку роздрібною торгівлі в Україні, системи національних рахунків.

Користувачами даних ДСС можуть бути органи державної влади та місцевого самоврядування, науковці та дослідники, засоби масової інформації, міжнародні організації, підприємства (організації), фізичні особи.

2. Ці Методологічні положення враховують положення Регламенту Ради (ЄС) від 19 травня 1998 року № 1165/98 щодо короткотермінової статистики підприємств (зі змінами) [20] та Регламенту № 549/2013 Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2013 року про Європейську систему національних та регіональних рахунків у Європейському Союзі [22].

3. ДСС проводиться відповідно до статті 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1] та відповідає зобов'язанням України щодо імплементації статті 355 Глави 5 "Статистика" розділу V Угоди про асоціацію з ЄС у частині питань щодо надання вчасних та надійних даних, які можна порівняти на міжнародному рівні.

4. ДСС проводиться з місячною періодичністю.

5. Для цілей Методологічних положень терміни вживаються у значеннях, наведених у статтях 1, 8, 9, 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1], пунктах 5, 9, 11–13, 15, 20, 33, 42, 44, 54, 60, 67, 73, 75 Глосарія до плану статистичного спостереження [6], розділі I Методологічних положень державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць" [15].

II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються

1. ДСС належить до короткотермінової статистики підприємств і охоплює сферу роздрібною торгівлі.

Явищем, яке досліджується в цьому статистичному спостереженні, є роздрібна торгівля. Згідно з Методологічними основами та поясненнями до позицій КВЕД [8], роздрібна торгівля – це перепродаж (продаж без перероблення) нових або уживаних товарів для особистого споживання або домашнього користування переважно населенню в магазинах, торгових центрах, наметах, кіосках, компаніями поштового замовлення, вуличними торговцями, споживчими кооперативами, компаніями, що спеціалізуються на організації аукціонів тощо.

2. Для відстеження цього явища в межах ДСС формуються такі показники:

1) індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у відсотках) (відображає короткотермінові зміни обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі та ФОП, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у постійних цінах за порівнювальні періоди);

2) індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі (у відсотках) (відображає короткотермінові зміни обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі в постійних цінах за порівнювальні періоди);

3) індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі (до відповідного періоду попереднього року) (у відсотках) (відображає короткотермінові зміни обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі в постійних цінах за порівнювальні періоди);

4) оборот роздрібною торгівлі (тис.грн) (відображає роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі та ФОП, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля);

5) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі (тис.грн) (відображає роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі);

6) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів, що вироблені на території України (тис.грн) (відображає роздрібний товарооборот товарів, що вироблені на території України);

7) обсяг роздрібного продажу підприємствами роздрібною торгівлі продовольчих товарів (у натуральному вираженні – ц, кг, тис.шт, дал) (відображає кількість роздрібного продажу продовольчих товарів);

8) запаси товарів у торговій мережі підприємств роздрібною торгівлі (у вартісному вираженні) (тис.грн) (відображає вартість запасів товарів на кінець звітнього року, які призначені для роздрібного продажу);

9) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів через мережу Інтернет (тис.грн) (відображає роздрібний товарооборот від продажу товарів через мережу Інтернет);

10) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів, оплата за які здійснена спеціальними платіжними засобами (платіжними картками) (тис.грн) (відображає роздрібний товарооборот від продажу товарів, оплата за які здійснена спеціальними платіжними засобами (платіжними картками));

11) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів за договорами банківського кредиту (тис.грн) (відображає роздрібний товарооборот від продажу товарів за договорами банківського кредиту).

3. Формування показників ДСС, зазначених у пункті 2 розділу II, здійснюється в цілому по Україні та за регіонами відповідно до КАТОТТГ [7]:

1) індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі, індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі, оборот роздрібною торгівлі – щомісячно;

2) індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі (до відповідного періоду попереднього року) – щоквартально за товарними групами;

3) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі:
щомісячно;
щоквартально – за видами економічної діяльності (клас за КВЕД), за товарними групами;

4) роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів, що вироблені на території України; обсяг роздрібного продажу підприємствами роздрібною торгівлі продовольчих товарів (у натуральному вираженні) – щоквартально за товарними групами;

5) запаси товарів у торговій мережі підприємств роздрібною торгівлі (у вартісному вираженні) – щорічно за товарними групами;

6) показники ДСС, визначені підпунктами 9–11 пункту 2 розділу II, формуються щоквартально.

Товарні групи (по продовольчих і непродовольчих товарах) роздрібною торгівлі сформовані згідно із НТВТ [9]. Належність товарів роздрібною торгівлі за НТВТ до товарної групи визначається Переліком угруповань товарів роздрібною торгівлі за товарними групами за формою № 3-торг (квартальна) [10].

4. Показники, що поширюються за результатами ДСС, та їх розрізи (деталізація) наведені в додатку 1 до цих Методологічних положень.

III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження

1. Об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю) є суб'єкти господарювання, що за основним видом економічної діяльності за КВЕД належать до розділу 45 "Оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт" (крім групи 45.2

"Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів" та класу 45.31 "Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів") та розділу 47 "Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами" секції G "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів".

2. Для проведення ДСС використовується комбінація статистичних методів, а саме проведення обстеження безпосередньо респондентів ДСС із використанням методу несупільного вивчення сукупності (зокрема, вибіркового методу) та використання результатів інших ДСС.

3. Одиницею статистичного спостереження є юридична особа, ФОП.

IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження

Джерелами даних ДСС є:

інформація, отримана від респондентів за формою № 1-торг (місячна), опис якої наведено в додатку 2 до цих Методологічних положень, щомісячно не пізніше 4-го числа місяця, наступного за звітним, в електронній формі;

інформація, отримана від респондентів за формою № 3-торг (квартальна), опис якої наведено в додатку 3 до цих Методологічних положень, щоквартально не пізніше 25-го числа місяця, наступного за звітним періодом, в електронній формі;

дані ДСС "Зміни цін (тарифів) на споживчі товари (послуги)" щодо індексів споживчих цін на товари, які використовуються для розрахунку індексів фізичного обсягу роздрібногo товарообороту підприємств роздрібногo торгівлі за товарними групами та отримуються щомісячно в другій декаді місяця, наступного за звітним періодом, в електронній формі;

дані ДСС "Структурні зміни в економіці України та її регіонів" щодо обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) ФОП за рік $T-1$ за видами економічної діяльності за КВЕД 45.1, 45.32, 45.40, 47 (на рівні класу), які використовуються для обчислення на державному рівні коефіцієнтів для розрахунку роздрібногo товарообороту ФОП та отримуються щорічно в третій декаді листопада року T в електронній формі;

дані ДСС "Активи, власний капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємств" щодо чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), які використовуються для аналізу та зіставлень обсягів роздрібногo товарообороту підприємств роздрібногo торгівлі й отримуються у травні, серпні, листопаді (I квартал, I півріччя, 9 місяців відповідно) в електронній формі;

інформація ДСС "Реєстр статистичних одиниць", яка використовується для формування генеральної сукупності, сукупностей одиниць статистичного спостереження, що вивчаються, та сукупностей респондентів ДСС і отримується в другій декаді листопада року T в електронній формі, а також для актуалізації сукупностей одиниць, що вивчаються, та сукупностей респондентів

ДСС і отримується у другій декаді місяця з лютого по жовтень року $T+1$ в електронній формі.

V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається

1. Формування генеральної сукупності, сукупностей одиниць статистичного спостереження, що вивчаються, та сукупностей респондентів ДСС відбувається у грудні року T на державному рівні (для отримання інформації безпосередньо від респондентів).

2. Генеральна сукупність одиниць статистичного спостереження формується на основі інформації РСО (у частині СРП) і включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T і відповідають таким критеріям:

- 1) тип статистичної одиниці: підприємство;
- 2) інституційний сектор економіки відповідно до КІСЕ: S.11 "Нефінансові корпорації";
- 3) організаційно-правова форма господарювання за кодами КОПФГ: 110–193, 230–270, 310–350, 510–590;
- 4) основний вид економічної діяльності згідно із КВЕД: групи/класи 45.1, 45.32, 45.40, 47.1–47.9.

3. Сукупність одиниць, що вивчається за формою № 3-торг (квартальна) на рік $T+1$, формується на основі генеральної сукупності.

Сформована сукупність відібраних одиниць має забезпечувати не менше 80% обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) по Україні за видами економічної діяльності на рівні груп/класів КВЕД, а також по кожному регіону за видами економічної діяльності на рівні груп за КВЕД за рік $T-1$.

За кожним рівнем (вид економічної діяльності) окремо проводиться ранжування за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) або чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (від більшого до меншого). До сукупності, що вивчається, включається та кількість одиниць, яка забезпечує установлений рівень (80%) репрезентативності даних за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг)/чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), ураховуючи одиниці із середньою кількістю працівників менше 10 осіб із найбільшими (за результатами ранжування за видом економічної діяльності по Україні/регіону) обсягами роздрібногo товарообороту в році T або обсягами реалізованої продукції (товарів, послуг)/чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у році $T-1$.

До сукупності одиниць, що вивчається, не включаються одиниці, які були включені до сукупності року T та не звітували протягом років $T-1$ і T або

подавали звіти з відсутніми показниками із причини нездійснення виду економічної діяльності, який спостерігається.

4. Сукупність одиниць, що вивчається за формою № 1-торг (місячна) на рік $T+1$, формується на основі сукупності одиниць за формою № 3-торг (квартальна) шляхом стратифікованого систематичного відбору підприємств відповідно до Методики формування сукупності звітних одиниць для вибіркового обстеження суб'єктів господарювання (юридичних осіб) у сфері роздрібно́ї торгівлі [12].

5. На підставі сукупностей одиниць, що вивчаються, формуються сукупності респондентів за формами № 1-торг (місячна) та № 3-торг (квартальна), до яких включаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні у відповідних сукупностях одиниць ДСС.

Очікується, що рівень відповідей респондентів за формою № 3-торг (квартальна) становитиме 90%, за формою № 1-торг (місячна) – 95%.

6. Актуалізація сукупностей одиниць, що вивчаються, і сукупностей респондентів ДСС здійснюється на державному рівні та проводиться за формою № 3-торг (квартальна) у березні, червні, вересні року $T+1$ на 15-й робочий день, за формою № 1-торг (місячна) – протягом лютого–жовтня року $T+1$ на 15-й робочий день.

7. Актуалізація сукупностей одиниць, що вивчаються, і сукупностей респондентів ДСС за формою № 3-торг (квартальна) здійснюється для I, II, III кварталів року $T+1$, за формою № 1-торг (місячна) – для кожного місяця в період із лютого по жовтень року $T+1$.

8. Причинами актуалізації сукупностей одиниць, що вивчаються, є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, приєднання, передачу виробничих факторів між одиницями, а також зміна ідентифікаційних та класифікаційних ознак одиниць, які спостерігаються в році $T+1$.

9. Джерелом інформації для актуалізації сукупностей одиниць, що вивчаються, є інформація РСО (у частині СРП) станом на 01 число кожного місяця в період з лютого по жовтень року $T+1$.

10. На основі актуалізованих сукупностей одиниць, що вивчаються, формуються сукупності респондентів за формами № 3-торг (квартальна) та № 1-торг (місячна), до яких включаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні у відповідних сукупностях одиниць ДСС.

VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження

1. Обробка даних ДСС складається з опрацювання стандартних процедур щодо даних, отриманих від респондентів, які уведено/завантажено до електронного середовища, у тому числі контроль повноти введення даних та логічні контролю первинних даних, перевірка правильності співвідношення окремих значень показників, порівняння значень показників у динаміці тощо. У разі виявлення неузгодженостей може здійснюватися зв'язок із респондентами і відповідне редагування інформації.

За потреби здійснюється обмін даними між регіонами для забезпечення можливості формування підсумків за регіоном місця здійснення діяльності з роздрібною торгівлі.

Також аналізується рівень надання звітів респондентами, залученими до ДСС, та причини неподання або відсутності даних у формах ДСС. В окремих випадках неотримання даних від респондента за формою № 1-торг (місячна), який має суттєві обсяги роздрібного товарообороту, та за наявності інформації, що це підприємство у звітному місяці здійснювало діяльність, може проводитися компенсація відсутніх даних за відповідним підприємством із використанням значення показника за попередній звітному місяць, середнього значення показника за попередні місяці/квартали тощо.

При формуванні результатів ДСС за формою № 3-торг (квартальна) метод компенсації даних за показниками не застосовується.

2. Методи обробки даних, отриманих від респондентів за формою № 1-торг (місячна) (інтеграція даних, зведення та групування, система статистичних ваг та її коригування тощо), та методи оцінки якості (дисперсія вибірових оцінок, стандартна похибка вибірки, гранична похибка вибірки, відносна стандартна похибка вибірки або коефіцієнт варіації) викладені в Методиці формування сукупності звітних одиниць для вибіркового обстеження суб'єктів господарювання (юридичних осіб) у сфері роздрібною торгівлі [12].

3. Формування показників ДСС за формою № 3-торг (квартальна) здійснюється з підсумків, отриманих за результатами обстеження сукупності одиниць, що вивчається. Для формування показників ДСС застосовуються методи арифметичного підсумовування абсолютних величин та їх розподілу за категоріями, обчислення відносних величин. Зокрема, методом ділення товарообороту від продажу товарів, що вироблені на території України, до загального обсягу роздрібного товарообороту отримується частка продажу товарів, що вироблені на території України.

4. Отримані масиви даних ДСС для забезпечення їх якості аналізуються із застосуванням таких методів, як аналіз даних у часі (порівняння з попереднім періодом звітного року, порівняння щомісячних і щоквартальних даних за відповідні звітні періоди), аналіз даних у просторі (по товарних групах, видах

економічної діяльності, регіонах), аналіз взаємозв'язку вартісних і натуральних показників щодо роздрібного товарообороту/роздрібного продажу по товарних групах у межах цього спостереження, а також зіставлення інформації щодо роздрібного товарообороту із взаємопов'язаним показником "чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)" ДСС "Активи, власний капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємств".

Зважаючи на результати проведеного аналізу, застосовується процедура редагування даних (за потреби).

5. Формування показника обороту роздрібною торгівлі здійснюється згідно з Методикою розрахунку обороту роздрібною торгівлі з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців [11].

6. Розрахунок індексу фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі та індексу фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі здійснюється згідно з Методичними рекомендаціями розрахунків індексів фізичного обсягу роздрібного товарообороту [13].

7. Дані за щомісячним показником щодо роздрібного товарообороту можуть уточнюватись респондентами в наступних звітних місяцях/кварталах. Такі зміни в щомісячних даних ураховуються при формуванні показника щодо роздрібного товарообороту (наростаючим підсумком із початку року), а також при розрахунку індексу фізичного обсягу роздрібного товарообороту.

8. Сезонне коригування, включаючи коригування на ефект календарних днів, динамічного ряду індексу фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі в цілому по Україні здійснюється за допомогою програми DEMETRA+, використовуючи метод TRAMO/SEATS.

9. Здійснюється формування статистичної інформації, яка отримується за результатами ДСС, для поширення.

VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється згідно з міжнародними вимогами до правил конфіденційності статистичних даних відповідно до статей 20–26 Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року щодо європейської статистики [21], а також відповідно до вимог статей 24, 25, 29, 30, 31, 37 Закону України "Про офіційну статистику" [1], статей 18, 21 Закону України "Про інформацію" [5], статей 6, 7 Закону України "Про доступ до публічної інформації" [2], статей 5, 6, 7, 24 Закону України "Про захист персональних даних" [4].

Також забезпечення статистичної конфіденційності проведення ДСС відбувається з урахуванням основних принципів і статистичних методів,

визначених пунктом 1 підрозділу 2 розділу IV Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики [16].

Для забезпечення встановлених законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності наданої ними інформації використання цієї інформації відбувається виключно у статистичних цілях.

2. У ході проведення ДСС реалізуються такі заходи щодо забезпечення статистичної конфіденційності:

надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

нерозповсюдження інформації, яка була отримана під час проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних;

нерозголошення інформації щодо сукупності респондентів (які підлягають статистичному спостереженню) та сукупності одиниць статистичного спостереження (що вивчається), сформованих на основі первинних даних, отриманих від респондентів під час проведення ДСС, що є конфіденційними.

3. Контроль ризику розкриття статистичної інформації здійснюється для кожного з показників, що формуються за результатами ДСС та які перелічені в розділі II Методологічних положень, за правилом порогового значення, згідно з яким значення статистичного показника є вразливим, якщо воно розраховано на базі занадто малої кількості статистичних одиниць (три та менше), та правилом домінанти, відповідно до якого значення є вразливим, якщо воно розраховано з перевагою однієї (80 і більше відсотків визначеного розміру/обсягу показника) та/або двох одиниць (90 і більше відсотків визначеного обсягу показника).

Для уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних застосовуються методи блокування вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

VIII. Поширення результатів статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України "Про офіційну статистику" [1] статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення статистичної конфіденційності поширенню не підлягає зведена знеособлена статистична інформація, яка містить дані, отримані від трьох і менше респондентів та/або якщо частка одного з респондентів у ній перевищує 80 відсотків або частка двох респондентів у ній перевищує 90 відсотків, а також інформація про респондентів, що звітували до органів державної статистики.

3. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html) у відповідних статистичних продуктах (статистична інформація тощо). Дані, що оприлюднюються на вебсайтах ТОД, узгоджені з даними, що оприлюднює Держстат.

Попередні дані за показниками обороту роздрібної торгівлі, роздрібного товарообороту підприємств роздрібної торгівлі та індексів їх фізичного обсягу в цілому по Україні та регіонах оприлюднюються не пізніше ніж через місяць після звітного місяця, щодо роздрібного товарообороту та інших показників статистичного спостереження за розрізами (зокрема за товарними групами) – не пізніше ніж через три місяці після звітного кварталу. Остаточні щомісячні дані за підсумками року оприлюднюються у квітні після звітного року.

Терміни оприлюднення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються у плані ДСС на відповідний рік.

4. Інформацію за результатами ДСС також надається:

1) за запитамі користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) міжнародним організаціям (Євростату, МВФ), а також статистичним службам інших країн за їхніми запитамі.

ІХ. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження

1. Для цього ДСС передбачений запланований перегляд статистичної інформації (регулярний, спеціальний) та незапланований.

За цим ДСС перегляд передбачений для показників щодо обороту роздрібної торгівлі, роздрібного товарообороту підприємств роздрібної торгівлі та індексів їх фізичного обсягу в цілому по Україні (річні дані – у цілому по Україні та регіонах) у терміни, зазначені у плані ДСС на відповідний рік.

Регулярний перегляд статистичної інформації здійснюється за підсумками року (у квітні після звітного року). Причинами здійснення регулярного перегляду може бути поява нової та/або більш повної інформації, що була недоступна на час формування статистичних показників.

Спеціальний перегляд статистичної інформації, що здійснюється не частіше ніж раз на п'ять років, може бути зумовлений результатами проведення порівняльного аналізу між звітними періодами різної тривалості, у разі зміни методології ДСС або класифікації, яка використовується для формування показників ДСС, змінами базисного року.

Незапланований перегляд статистичної інформації, який може здійснюватися за цим ДСС, є наслідком непередбачуваних подій, які можуть

значно (від 5%) вплинути на оприлюднену статистичну інформацію, та помилок, включаючи уточнення даних респондентами.

2. Про регулярний перегляд статистичної інформації користувачі попередньо інформуються про дату і/або час оприлюднення переглянутої інформації та деталізацію перегляду: про спеціальний перегляд – не пізніше як за пів року, про незапланований перегляд – як тільки виникає потреба в ньому. Повідомлення здійснюється шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті Держстату відповідного оголошення.

3. Переглянута інформація оприлюднюється разом із черговим оприлюдненням відповідної статистичної інформації за підсумками ДСС із відповідними поясненнями.

Х. Особливості проведення статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)

1. Унаслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", яким передбачено, що фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи [3], отримання даних за цим ДСС, зокрема статистичної звітності, наведеної у розділі IV цих Методологічних положень, у повному обсязі не є можливим.

2. Через відсутність даних з усіх джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, а також альтернативних, може не бути можливості здійснити оцінку показників, наведених у пункті 2 розділу II цих Методологічних положень.

3. У випадку отримання даних у неповному обсязі (менше, ніж очікуваний рівень відповідей респондентів, наведений у розділі V цих Методологічних положень) здійснюється оцінка показників "Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі" та "Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі" (з урахуванням Методологічних основ здійснення оцінок основних статистичних показників у випадку відсутності даних унаслідок надзвичайних і непереборних обставин [14]).

4. Для здійснення оцінки використовується інформація з відкритих джерел щодо діяльності підприємств, дані інших ДСС, зокрема з короткотермінової

статистики, фінансової звітності, які можуть бути альтернативним джерелом для оцінки статистичних показників, зазначених у цьому розділі Методологічних положень.

5. Оцінка статистичних показників "Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібно́ї торгівлі" та "Індекс фізичного обсягу обороту роздрібно́ї торгівлі" здійснюється в цілому по Україні (для інформаційного забезпечення складання національних рахунків).

6. За цим ДСС оцінка показника "Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібно́ї торгівлі" може бути здійснена шляхом застосування на мікрорівні статистичних методів, що дозволяють компенсувати відсутню інформацію, описаних у розділі VI цих Методологічних положень, на макрорівні – методів аналізу абсолютних, відносних та середніх величин, побудови і вивчення групування, аналізу взаємозв'язків показників, вивчення тенденцій (з урахуванням інформації з альтернативних джерел), а також оцінки за показником "Індекс споживчих цін на товари" (за даними ДСС "Зміни цін (тарифів) на споживчі товари (послуги)").

Оцінка показника "Індекс фізичного обсягу обороту роздрібно́ї торгівлі" здійснюється шляхом коригування, за необхідності, коефіцієнтів співставлення, обчислених на підставі даних щодо обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) ФОП та роздрібного товарообороту підприємств роздрібно́ї торгівлі згідно з Методикою розрахунку обороту роздрібно́ї торгівлі з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців [11].

7. Строки виконання окремих процесів статистичного виробництва повинні визначатися з урахуванням положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" та зважаючи на необхідний органам державної статистики час для здійснення оцінки статистичних показників.

8. При поширенні статистичної інформації щодо індексу фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібно́ї торгівлі та індексу фізичного обсягу обороту роздрібно́ї торгівлі наводиться інформація щодо особливостей формування показників (повноти охоплення явища, рівня надійності тощо) в умовах правового режиму воєнного стану та можливості її перегляду (з урахуванням Методологічних положень щодо перегляду статистичної інформації [17]).

9. У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення статистична інформація може не поширюватися, зважаючи на відсутність звітів та будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства, від респондентів згідно з положеннями підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або

стану війни". Про зазначене користувачам повідомляють додатково шляхом оприлюднення відповідного оголошення на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html), надання усних чи письмових роз'яснень, наведення пояснень (приміток) у статистичних продуктах тощо.

Директор департаменту
короткотермінової
статистики апарату Держстату

Ірина ПЕТРЕНКО

Додаток 1
до Методологічних положень
(пункт 4 розділу II)

**Показники, що поширюються
за результатами статистичного спостереження**

Найменування показника	Періодичність	Розпорядник	Територіальний розріз	Інші розрізи
1	2	3	4	5
Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі	Місячна	Держстат	Україна, регіони	–
		ТОД	Регіон	
Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі	Місячна	Держстат	Україна, регіони	–
		ТОД	Регіон	
Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі (до відповідного періоду попереднього року)	Квартальна	Держстат	Україна	За товарними групами
		ТОД	Регіон	
	Річна	Держстат	Україна, регіони	
		ТОД	Регіон	
	Річна	Держстат	Україна	
	Оборот роздрібною торгівлі	Місячна	Держстат	
ТОД			Регіон	
Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі	Місячна	Держстат	Україна, регіони	–
		ТОД	Регіон	
	Квартальна	Держстат	Україна, регіони	За видами економічної діяльності (розділи 45, 47, групи, класи за КВЕД, крім класів 45.20, 45.31); товарними групами
		ТОД	Регіон	За товарними групами
Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів, що вироблені на території України	Квартальна	Держстат	Україна, регіони	За товарними групами
		ТОД	Регіон	

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5
Обсяг роздрібного продажу підприємствами роздрібною торгівлі продовольчих товарів (у натуральному вираженні)	Квартальна	Держстат	Україна, регіони	За товарними групами
		ТОД	Регіон	
Запаси товарів у торговій мережі підприємств роздрібною торгівлі (у вартісному вираженні)	Річна	Держстат	Україна, регіони	За товарними групами
		ТОД	Регіон	За товарними групами (у цілому продовольчі/непродовольчі товари)
Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі від продажу товарів: - через мережу Інтернет - оплата за які здійснена спеціальними платіжними засобами (платіжними картками) - за договорами банківського кредиту	Квартальна	Держстат	Україна, регіони	—

Додаток 2
до Методологічних положень
(розділ IV)

**Опис інформації у формі ДСС
№ 1-торг (місячна) "Звіт про товарооборот торгової мережі"**

№ з/п	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
1.	Роздрібний товарооборот (з ПДВ) за звітний місяць	Місячна	У межах регіону місцезнаходження респондента; за межами регіону місцезнаходження респондента (назва регіону (область, місто Київ), код території за КАТОТТГ (UA))
2.	Інформація щодо відсутності даних	Місячна	За видами причин відсутності даних: не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається; одиниця припинена або перебуває в стадії припинення; здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва; тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження; проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці; відсутнє явище, яке спостерігається

Додаток 3
до Методологічних положень
(розділ IV)

**Опис інформації у формі ДСС
№ 3-торг (квартальна) "Звіт про продажі та запаси товарів у торговій мережі"**

№ з/п	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
1.	Роздрібний товарооборот (з ПДВ) за звітний квартал	Квартальна	У межах регіону місцезнаходження респондента
2.	Роздрібний товарооборот від продажу товарів через Інтернет за звітний квартал	Квартальна	
3.	Роздрібний товарооборот від продажу товарів, оплата за які здійснена спеціальними платіжними засобами (платіжними картками) за звітний квартал	Квартальна	
4.	Роздрібний товарооборот від продажу товарів за договорами банківського кредиту за звітний квартал	Квартальна	
5.	Обсяг роздрібного продажу (у натуральному вираженні) за звітний квартал	Квартальна	За товарними групами (продовольчі товари згідно із НТВТ і Переліком угруповань товарів роздрібної торгівлі за товарними групами за формою № 3-торг (квартальна)); у межах регіону місцезнаходження респондента
6.	Роздрібний товарооборот за звітний квартал (з ПДВ)	Квартальна	За товарними групами (продовольчі та непродовольчі товари згідно із НТВТ і Переліком угруповань товарів роздрібної торгівлі за товарними групами за формою № 3-торг (квартальна)); у межах регіону місцезнаходження респондента
7.	Роздрібний товарооборот від продажу товарів, що вироблені на території України, за звітний квартал	Квартальна	
8.	Запаси товарів у торговій мережі та на складах на кінець звітнього року	Річна	
9.	Інформація щодо відсутності даних	Квартальна	За видами причин відсутності даних: не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається; одиниця припинена або перебуває в стадії припинення; здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва; тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження; проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці; відсутнє явище, яке спостерігається

Список використаних джерел

1. Закон України "Про офіційну статистику" від 16 серпня 2022 року № 2524-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
2. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січня 2011 року № 2939-VI (зі змінами та доповненнями).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
3. Закон України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03 березня 2022 року № 2115-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>
4. Закон України "Про захист персональних даних" від 01 червня 2010 року № 2297-VI станом на 30 січня 2018 року.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
5. Закон України "Про інформацію" від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII (зі змінами та доповненнями).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
6. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498.
URL: <https://bit.ly/3LbFwjq>
7. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затверджений наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290 (в редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 12 січня 2021 року № 3 (зі змінами)).
URL: http://ukrstat.gov.ua/klasf/nac_ks/tab_kato.htm
8. Методологічні основи та пояснення до позицій Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД-2010), затверджені наказом Держкомстату 23 грудня 2011 року № 396 (зі змінами).
URL: <https://bit.ly/3w2I64J>
9. Номенклатура товарів внутрішньої торгівлі, затверджена наказом Держстату від 30 грудня 2019 року № 441.
URL: <https://bit.ly/3o2FEs9>

10. Перелік угруповань товарів роздрібної торгівлі за товарними групами за формою № 3-торг (квартальна), затверджений наказом Держстату від 30 грудня 2019 року № 442.

URL: <https://bit.ly/3MzghHP>

11. Методика розрахунку обороту роздрібної торгівлі з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців, затверджена наказом Держстату від 04 квітня 2016 року № 53.

URL: <https://bit.ly/3OHrRT1>

12. Методика формування сукупності звітних одиниць для вибіркового обстеження суб'єктів господарювання (юридичних осіб) у сфері роздрібної торгівлі, затверджена наказом Держстату від 29 січня 2014 року № 21.

URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2014/21/met_polog_rt_vyb.zip

13. Методичні рекомендації розрахунку індексів фізичного обсягу роздрібного товарообороту, затверджені наказом Держкомстату від 06 листопада 2000 року № 353.

URL: <https://bit.ly/3KoMrEm>

14. Методологічні основи здійснення оцінок основних статистичних показників у випадку відсутності даних унаслідок надзвичайних і непереборних обставин, затверджені наказом Держстату від 14 квітня 2014 року № 95 (зі змінами).

URL: http://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/66/66.pdf

15. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць", затверджені наказом Держстату від 30 листопада 2021 року № 298.

URL: <http://surl.li/bkvuy>

16. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15 лютого 2017 року № 41 (зі змінами).

URL: <https://goo.su/baCq>

17. Методологічні положення щодо перегляду статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 25 серпня 2021 року № 220.

URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/220/220.pdf

18. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29 березня 2011 року за № 408/19146.

URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11/print1443086508904788>

19. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2021)).
URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/12453542/KS-GQ-21-006-EN-N.pdf/e896ea19-2090-042f-8bdc-d0c8368cbce1?t=1613493940853>

20. Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998, concerning short-term statistics, OJ L 162, 5.6.1998.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1998/1165/oj>

21. Regulation (EC) № 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) № 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) № 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities.

URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/223/2015-06-08>

22. The European System of Regional and National Accounts. – Eurostat. 2010. – Regulation (EU) No 549/2013 21 May 2013.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32013R0549>